

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

IV. Accidentariorum de Substantiariis vbique fortunam aduersam
sustinentibus triumpho, odia, scripta; quibus & epitheta & titulos Flacii,
eiusq[ue] ortas dissensiones exprimunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1572.

Itaque Flacij & Substantiariorum sententiam de peccato originis velut portentosum, blasphemum, & planè diabolicum dogma detestantur: quod ne serpat longius, sed tempestiuè potius opprimatur, principibus & magistratibus summo studio connitendum iudicat.

Grubenhagiorum
decisio.

Ibid. Q. ij.
a. b. Q. iij. a

Flacij errorem
demonstrant.

Mansfeld.
Comites
accendant
in Flacianos.

Grubenhagij verò vbi sententiam suam de controuersia exposuerunt, exemplis è scriptura propositis iram Dei Comitibus & horrendam vindictam minantur, nisi magno studio in eam curam incumbant, vt nouum hoc & blasphemum Flacij dogma de peccato originis radicitus extirpetur. Cauendum omninò dicunt, ne ditio Mansfeldensium Comitum, in qua natus sit vir Dei Lutherus doctrinæ purioris instaurator, Flacij, Spangenbergijque detestandis erroribus contaminetur. Colligant igitur eorum scripta de hoc argumento edita, eaque flammis iniecta prorsus aboleant; nec quicquam, quod à Flacio, Spangenbergio, cæterisque factionis istius conlarcinatum sit, excudi deinceps in ditione sua patiantur. Quod si Spangenbergius obijciat sese pertinaciter, & in erroribus perseueret, eiiciendum è Comitatu, & peruicacem hominis contumaciam feueritate quadam perdomandam.

IV.

Ann. 1573.
Accidentarij
de Substantiariis triumphant.

Comites collectis censuris omnium perlectisque, quod an. 1573. ineunte factum est, Accidentarios deinceps fouendos susceperunt. Spangenbergius verò, & qui in ea ditione ductum

ductum illius sequebantur, recalcitrabant perpetuo, neq; censuris istis submittere sese voluerunt; quod suffragia concionatorum non legitime collecta dicerent. Itaque tandem conditione Comitum Mansfeldensium velut heretici pertinaces eiectioni fuerunt. Eandem fortunam alijs in locis, & alij quidam sunt experti.

ANNO
1573.

Substantia
rij vbiq;
eijciuntur.

Ceterum ad Flacium ipsum quod attinet, ducem & caput istius factionis, is ob impio- dogmatis infamiam varijs fortunæ casibus miserandum in modum iactatus fuit. Hæsit aliquamdu Argentorati, quo post reditum è Belgio migravit, vti supra diximus: Sed quocunq; venit post motam hanc cõtrouersiam, ab omnibus penè desertus in odio hominum, in ærumnis & afflictionibus miserabilem vitam duxit. Nec facile quenquam inuenias, qui tot cõtumelias aduersariorum, tantam tamq; diuturnam oppressionem, tam acres inimicitias sustulerit: Vnde Spangenbergius eum in Antigallo martyrem appellat, de ecclesia Christi bene meritum. Neq; verò martyrium à Catholicis passus est homo miser, sed à Sacramentarijs partim, alijsq; id genus sectarijs, partim & imprimis quidem ab ijs, qui per Germaniam Augustanæ Confessionis dogmata profitebantur, à Wittēbergibus inquā Lipsiensibus, Melächthonicis, Adiaphoristis, Maioristis, Synergistis, demum ac Accidētarijs, qui oēs acerbissimo & profusus implacabili odio sunt hominē persecuti,

Flacii fortuna ad-
uersa.

Vbiq; affligitur.

In Antig.
M. ij. a.

A Spangenberg. Martyr nominatur.

Omnium odiis expositus.

ac si

ANNO
1573.

Wittenber-
genſ. in cū
aſperrimæ
linguæ.

Aſſimila-
tur Demo-
ni.

Epitheta &
tituli Fla-
cij.
*In reſp. ad
calumnias
Flacij paſ-
ſim.*

ac ſi in pernitiæ ipſius conſpirarint. Id è ſcri-
ptis illorum ſatis manifeſtum eſt; VVitten-
bergentiū cum primis, quæ ſub nomine ſcho-
laſticorum an 1558. & 1559. edita fuerūt adeò
virulenta & contumelioſa, vt in hoc genere
poſt Lutheri furioſos libros in Angliæ Regē,
tum in Archiepiſcopum Moguntinum, in
Georgium Saxonem, in Henricum Brunſvi-
cenſem Germaniæ principes nihil magis a-
ſperum & venenatum extare dicas. Quod ſi
Flacium habuiſſent præſentem boni ſchola-
ſtici, cū ſcriberent libellos iſtos, dubium
non eſt, quin laniaturi viuum fuiſſent, vel
minutim dentibus incifuri. Interim abſentē
configunt ſtilo, quā poſſunt venenoliſſimo,
& ne iniuriā ipſi facere videantur, ijs colori-
bus miſerum Flacium depingunt, vt ſi quis
eum intueatur, hominem omnium ſub ſole
ſceleratiſſimum, imò dæmonem incarnatum
coram videatur intueri.

Teſtantur hoc contumelioſi tituli, quos
ad faciendam fidem è ſcriptis illorum excer-
ptos inferimus: Ingratus & improbus cucu-
lus, perfidus, ſceleratus, turpis Thraſo, aliene
virtutis nefarius infeſtator, furialis Aleſto,
coluber, ſcurra, ſcædiſſima vpupa, putre κα-
δαρμα cancri inſtar ſerpens, hoſtis filij Dei
& Spiritus ſancti; ſceleratus infeſtator, &
criminatoſo falſo ac diabolicè mendax; Cai-
nicè impudens, inſuſus aſinus, Paphlago,
συχοφάντης, ἀρπαξ, λευράκτης, pulcher Epi-
curæus, dignus qui ad porcos ablegetur, præ-
cipi-

cipitandus ad principem & patrem diabolo- ANNO
 rum Beelzebub, ex quo cum tota ista fobole 1573.
 prodijt:monstrosos fœtus occultans; impro-
 bus cuculus, Erynnis & furia, fato Germaniæ
 VVittenbergam ex pestilētissimâ orâ Illy-
 riæ, quæ sanos homines proferre non potest,
 appulsa, & in Ecclesias Lutheranas coniecta,
 rabiosus sus pollutissimo rostro omnia sub-
 ruens, conspurcans, proterens & conuelliens,
 Syropedillis, hostis veritatis; vitium & con-
 spicuum Organum diaboli, & vas iræ; filius
 diaboli, qui se legionem vocabat; mendacijs
 scatens velut inflatus vter, qui cum pulsatur
 & premitur, inter remugiendum nil nisi stridulos
 & inconditos strepitus mendaciorum
 edit.

Hæc aliaq; id genus probra in Flacium isti *Ibid. F. ij. a.*
 congerunt; & inter cætera, Excitabuntur ali-
 qui, dicunt, qui te non verbis reuellent, sed
 velut rabiosum canem fustibus, verberibus,
 & laqueo coërcebunt. Quin & in secretos a-
 nimi recessus penetrât, quasi Dij sint, & Me- *Conscien-*
 lanchthonis primum, deinde Flacij quoque *tiam Flacij*
 conscientiam describunt, oppositione quadâ *depingūt.*
 instituta. Et de Flacio quidem hunc in mo- *F. ij. b.*
 dū scribunt: Tua verò conscientia qualis est?
 Te dies noctesq; assiduæ domesticæq; furia
 agitant ac pertèrent; tua fraus terrorq; tuus
 te vexat, & cōspectus admissorum scelerum
 fatigat, amentiaque afficit: Te cogitationes
 de lycophanticè & malitiosè laceratis præce-
 ptoribus, de quassatis & distractis ecclesijs, de
 ff sopher-

ANNO
1573.

sophisticè deprauata doctrina, de Germania,
fraude, rapinis, & pessimis artibus expilata
» prætentu historici operis exercent, vt nec
» quiescere sine cura, nec sperare sine metu,
» nec cogitare aliquid sine aberratione, nec ad
» tranquillitatem aliquã sine perpetuis suspi-
» rijs te componere queas. Refugis & auersa-
» ris lucem, lateſque interdium velut bubo, no-
» ctem expetis, noctu euolas, & mutato habi-
» tu personatus velut μορμολύκιον, aut βοῦτά-
» δης quispiam fallis hominum oculos; Quaris
» auia & solitudines, cum peregrinaris; ad cõ-
» spectus congressusq; bonorum expauescis &
» contremiscis; ad strepitus concussorum flati-
» bus foliorum cohorrescis: Nisi tectus & mu-
» nitus autoritate publicorum diplomatũ pe-
» dem domo efferre non audes: O te verè mi-
» serum, & miserè perditum, si eò res tuæ re-
» dactæ sunt, vt papyracea edicta munitura
» magis credas, quam integritatem, innocen-
» tiam, & rectitudinem hilaris conscientia! Il-
» la te profligata & proiecta tua conscientia
» nuper ad desperationem adegit; in qua per-
» ijsles, nisi viuus amicorum multiplicibus
» fuisses difficulter reuocatus, & seruatus con-
» solationibus.

Fructus
doctrinæ
Flacij.

H. iij. b. I. z.
a. b.

Hec illi: Sub finem & fructus recensent in
contumeliã Flacij, quos doctrinã eius pepe-
risse scribunt. Conclusionis gratia, inquit,
» hoc addimus de præclaris fructibus tuis, quos
Cainico impulsus odio, Therſitica producte
» impudentia, ingenio adiutus Sinonio, & su-
perbia

perbia ex vulgi applausu cōcepta blandè fo-
 tus, artibus Dalmaticis imò Diabolicis eccle-
 siæ peperisti. Incidisti neruum concordiae &
 confensionis; diuulsisti coniunctas, & inter se
 arctissimè deuinctas comunis doctrine pro-
 fessione Ecclesias, diuulsas ferali cantu tuo,
 velut procella tempestatū ita commouisti,
 vt te viuo & stante cōquiescatur sint nunquā:
 distraxisti voluntates cōiunctissimorum ho-
 minum: dissoluisti amicitias, & mutui amoris
 flāmas extinxisti, &c. Sparsisti & confirmasti
 semina perpetuæ diffidentiae, & perpetuo-
 rum certaminum.

ANNO
 1573

Et paulò infrà: Vt autem sit ἐν διχοστασίῃ, *Dissentio*
 ἐν ἡ πᾶσα ἰδέα κακῆ ἐστίν, consecuta sunt alia *nes ex do-*
 plura. Committuntur & colliduntur inter se *ctrina Fla-*
 Ecclesiæ: Suggesta, fora, compita furiosis cla- *cij.*
 moribus personant: Crescit licetia in pasto- *cessant*
 ribus quæuis portenta opinionum fingendi *cessant*
 & audendi quiduis, & quæuis mouendi; in *cessant*
 vulgo prophanitas, feritas, & totius religio- *cessant*
 nis contemptus; vt sint congressus hominum *cessant*
 penè κερκόπων ἀγορά, ἐν ἡ ἀκούει οὐδὲν *cessant*
 οὐδέν. Quod cuique in mentem venit, *cessant*
 hoc fundit, hoc agit, hoc vrget, pro *cessant*
 hoc pugnat mordicus, hoc ratum haberi *cessant*
 vult, vel si fractus illabatur orbis. Cùm pa- *cessant*
 storibus diaconi, cū vtrisque plebs dimi- *cessant*
 cat, & factionum studio singuli nunc huc, *cessant*
 nunc illuc sese inflectunt atque accom- *cessant*
 modant, alludentes ad affectus sui thea- *cessant*
 tri. Experitur hanc licentiam præceptor,

ff 2

(Melanch.

ANNO
1573.

(Melanchthon) ad quem penè in momenta nouæ controuersiaë & noua certamina deferuntur, tanquam ad talem iudicem, cuius vel vnus iudicio boni stare & acquiescere de creuerunt. Gemunt & penè cõsumuntur dolore pij & boni vbiuis locorũ, quod ex suggestibus non doctrinaë explanationem, non commonefactiones & consolationes pias ac salutare proponi, sed conuitia effundi & debachationes audiunt in bonos; quibus non tantum in prophanis augetur securitas & religionis contemptus, sed in pijs etiam turbatur & impeditur seria inuocatio.

V.

Ann. 1575.
Flacii
mors, infelicissimi
qui sub sole vixerunt
mortaliũ.

Haëtenus Scholastici VVittenbergenses, quibus ad opprimendum Flacium Accidentarij sese postmodũ coniunxerunt: Nec quies homini longè miserrimo deinceps concessa fuit, quamdiu vixit in mundo. Huiusmodi clamoribus, maledictis, conuitijs, diris execrationibus & anathematum tonitruis infestati sunt eum Lutherani reliqui, donec tandem expleto, quem Deus concessit, ærumnosæ vitæ cursu, inuidiaë succumbens, ac peste correptus infelicem animam exhalauit. Id factum Francofurti ad Mœnum, an. 1575. 12. Martij, in Festo S. Gregorij Papæ; quem ipse, vti & omnes Põtifices Romanos, quamquam hunc imprimis, magno semper odio fuerat profecutus.

*Finis vitæ Matthiæ Flacij
Illyrici.*

VITA